

DRODZY RODZICE!

Wprowadzone w ostatnim czasie przepisy dotyczące nauczania indywidualnego, zindywidualizowanej ścieżki kształcenia oraz orzeczeń o kształceniu specjalnym i mogą one powodować trudności w interpretacji oraz problemy w rozumieniu tego, kto i z jakiej formy pomocy może skorzystać.

Zastosowane przepisy prawa mają na celu takie dostosowanie warunków i form wsparcia dla dzieci w szkołach i przedszkolach, aby możliwe było jak najpełniejsze włączanie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w życie szkoły oraz pomoc w ich funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej.

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U. z 2017 r. poz. 1616).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578).

ZINDYWIDUALIZOWANA ŚCIEŻKA KSZTAŁCENIA

Zindywidualizowana ścieżka kształcenia to nowe rozwiązanie w zakresie indywidualizacji nauczania wprowadzone rozporządzeniem MEN.

Na czym polega?

Przewidziana jest dla uczniów, którzy mogą uczęszczać do szkoły lub przedszkola, ale ze względu na trudności w funkcjonowaniu wynikające w szczególności ze stanu zdrowia, nie mogą realizować wszystkich zajęć edukacyjnych wspólnie z oddziałem szkolnym i wymagają dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych.

W ramach zindywidualizowanej ścieżki kształcenia większość zajęć edukacyjnych jest realizowanych wspólnie z klasą, natomiast tylko wybrane - indywidualnie z nauczycielem.

Zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia można organizować dla ucznia na podstawie opinii publicznej poradni, z której wynika potrzeba objęcia ucznia pomocą w tej właśnie formie.

Wniosek o jej przyznanie składa do publicznej poradni dyrektor szkoły za zgodą rodziców ucznia lub pełnoletniego ucznia.

Do wniosku o wydanie opinii należy dołączyć uzasadniającą go dokumentację, określającą w szczególności:

- trudności w funkcjonowaniu ucznia w szkole;
- wpływ przebiegu choroby - o ile uczeń ma być objęty zindywidualizowaną ścieżką ze względu na stan zdrowia - na funkcjonowanie ucznia w szkole oraz ograniczenia w zakresie jego udziału w zajęciach edukacyjnych wspólnie z oddziałem szkolnym;
- opinię nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, o funkcjonowaniu ucznia w szkole.

Przed wydaniem opinii, obowiązkiem poradni będzie przeprowadzenie analizy funkcjonowania ucznia z uwzględnieniem efektów udzielanej mu dotychczas przez szkołę

pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Opinia uzyskana z poradni powinna zawierać w szczególności:

- zakres, w jakim uczeń nie może brać udziału w zajęciach edukacyjnych wspólnie z oddziałem szkolnym;
- okres objęcia ucznia zindywidualizowaną ścieżką (nie dłuższy niż rok szkolny);
- działania jakie powinny być podjęte w celu usunięcia barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły.

Zajęcia indywidualne z uczniem i wspólnie z oddziałem szkolnym prowadzi będą nauczyciele i specjaliści posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju zajęć.

Tygodniowy wymiar godzin realizowanych indywidualnie z uczniem: na wniosek rodziców ucznia lub pełnoletniego ucznia, ustala - z uwzględnieniem opinii poradni - dyrektor szkoły, biorąc pod uwagę konieczność realizacji przez ucznia całej podstawy programowej, przewidzianej na dany etap edukacyjny.

Podczas realizacji zindywidualizowanej ścieżki, należy dostosować metody i formy realizacji programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia i do jego możliwości psychofizycznych. Szczególnie należy uwzględnić potrzeby ucznia wynikające z jego stanu zdrowia.

Rozwiązania w tej sprawie będą rozważane indywidualnie w przypadku każdego ucznia.

Zindywidualizowanej ścieżki kształcenia **nie organizuje** się dla uczniów objętych kształceniem specjalnym lub indywidualnym nauczaniem.

NAUCZANIE INDYWIDUALNE

Z założenia -indywidualne nauczanie jest formą kształcenia przeznaczoną dla dzieci, których stan zdrowia **uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły** i przebywanie w szkole.

Otrzymują oni z poradni psychologiczno-pedagogicznej **orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego**.

Co jeszcze warto wiedzieć?

1. **Zawieszenie** – organizacja nauczania indywidualnego **może być czasowo zawieszona** przez dyrektora szkoły. Może mieć to miejsce po otrzymaniu wniosku od rodziców ucznia oraz dołączonego zaświadczenia lekarskiego. Jeśli z dokumentu wynika, że stan zdrowia ucznia uległ czasowej poprawie i umożliwi mu uczęszczanie do szkoły, dyrektor zawiesza organizację indywidualnego przygotowania indywidualnego nauczania na okres wskazany w zaświadczeniu lekarskim.
2. **Zakończenie** – dyrektor szkoły może także zaprzestać organizacji indywidualnego nauczania na wniosek rodziców dziecka i na podstawie dołączonego do wniosku zaświadczenia lekarskiego – jeśli z dokumentu wynika, że stan zdrowia ucznia umożliwi uczęszczanie do szkoły. Ponadto dyrektor jest w tej sytuacji zobowiązany do powiadomienia poradni, która wydała orzeczenie i organu prowadzącego szkołę.
3. **Wymiar godzin oraz zajęcia dodatkowe** – w ramach indywidualnego nauczania realizuje się wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne wynikające z ramowego planu nauczania danego typu i rodzaju szkoły, dostosowane do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.
4. **Formy włączania do życia klasy i szkoły**

Ważnym zadaniem nauczycieli prowadzących nauczanie indywidualne jest obserwacja ucznia, analiza jego aktualnych możliwości, poziomu funkcjonowania oraz potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i społecznych. Biorąc pod uwagę obecny stan zdrowia, na bazie wniosków z prowadzonej obserwacji oraz w porozumieniu z rodzicami ucznia, dyrektor

szkoły ma obowiązek zapewnić różne formy uczestniczenia dziecka w życiu szkolnym. Może umożliwić udział w zajęciach rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, uroczystościach i imprezach przedszkolnych lub szkolnych.

Warto zwrócić uwagę na niezastąpioną w przypadku dzieci z niektórymi dysfunkcjami rolę środowiska rówieśniczego oraz poczucia przynależności do grupy. Tylko przebywając wśród innych uczniów, jako członkowie klasy, dzieci te mają możliwość kształtowania i rozwijania swoich umiejętności psychospołecznych. Uczniowie realizujący przed dłuższy czas nauczanie w trybie indywidualnym mogą mieć trudności z włączeniem się do grupy. Może się także zdarzyć, że ich kłopoty z funkcjonowaniem nasilą się.

ORZECZENIE O KSZTAŁCENIU SPECJALNYM

Edukacja uczniów z niepełnosprawnością odbywa się na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydawanego przez Zespół Orzekający działający w publicznej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.

Ministerstwo Edukacji Narodowej doprecyzowało przepisy rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Aby wydać orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej zapoznają się z wnioskiem i dołączonymi do niego dokumentami oraz przeprowadzają wywiad z rodzicami i diagnozę dziecka.

Do wydania orzeczenia niezbędna jest wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania ucznia, która musi zostać dokonana przez specjalistów i nauczycieli pracujących z dzieckiem w szkole. Rodzice mogą wziąć udział w tej ocenie.

Rodzice ucznia powinni zgłosić się z otrzymanym orzeczeniem do szkoły, a szkoła ma obowiązek opracować dla ucznia indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny.

W tym programie ma być określone jakimi zajęciami uczeń będzie objęty i w jakiej formie będą one realizowane. Zgodnie z nowymi przepisami część zajęć może być prowadzona w formie indywidualnej lub mniejszej grupie, liczącej do 5 uczniów – w zależności od indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia.

Warte podkreślenia jest, że niepełnosprawność sama w sobie nie jest przeciwwskazaniem do uczęszczania do szkoły oraz kontaktu z kolegami, a dziecko z niepełnosprawnością ma prawo do nauki ze swoimi rówieśnikami. Lepiej się wtedy rozwija i kształtuje umiejętności społeczne tak bardzo przydatne mu w późniejszym, dorosłym, samodzielny życiu.

Porównanie form kształcenia, które mogą być obecnie stosowane

Zindywidualizowana ścieżka kształcenia	Indywidualne nauczanie	Kształcenie specjalne (elementy indyw. nauczania)
Organizowane na podstawie opinii z poradni psych-ped.	Organizowane na podstawie orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania z poradni psych-ped.	Organizowane na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z poradni psych-ped.
Przeznaczone dla uczniów z: - istotnymi trudnościami w funkcjonowaniu przedszkolnym lub szkolnym - czasową lub przewlekłą chorobą, - zaburzeniami w zachowaniu, uniemożliwiającymi realizację zadań w dużym zespole, - zaburzeniami w funkcjonowaniu społecznym	Przeznaczone dla uczniów, których stan zdrowia: - znacznie utrudnia - uniemożliwia uczęszczanie do szkoły	Przeznaczone na uczniów z niepełnosprawnością, zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie
Sposób realizacji: na podstawie zaleceń z opinii, które powinny zawierać zakres, w jakim uczeń nie może uczestniczyć w zajęciach edukacyjnych wspólnie z grupą lub klasą – czyli np. jakie zajęcia edukacyjne powinien podopieczny realizować indywidualnie z nauczycielem, lub czy są, uwarunkowane możliwościami psychofizycznymi dziecka lub ucznia, ograniczenia w zakresie liczby godzin, które dziecko lub uczeń mogą realizować z rówieśnikami	Sposób realizacji: wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne w tygodniowym wymiarze zgodnym z zapisami rozporządzenia na dany etap edukacyjny. Czas i zakres dyrektor ustala z organem prowadzącym i rodzicami ucznia	Sposób realizacji: wybrane zajęcia edukacyjne indywidualnie lub w mniejszych grupach – do 5 uczniów, jeżeli taka potrzeba będzie wskazana w IPET
Miejsce realizacji: szkoła	Miejsce realizacji: dom rodzinny, u rodziny zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej	Miejsce realizacji: szkoła